

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічний аналіз

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Економетрика
Викладач (-і)	к.е.н., доц. Пілько А.Д.
Контактний телефон викладача	+38(050)3735287
Е-mail викладача	andriy.pilko@pnu.edu.ua , andriypilko@i.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЕКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=97&id_cou=5264
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Стратегічні рішення в сучасному світі все менше спираються на інтуїтивні методи обґрунтування. Зважаючи на численні недоліки експертних методів обґрунтування значимих з точки зору управління задач рішень, сучасний менеджмент все більше покладається на формалізовані або фактографічні методи, в тому числі і економетричні. Стохастичний характер розвитку соціальних та економічних явищ і процесів зумовив появу нової дисципліни – економетрики, предмет і об'єкт дослідження якої вперше були сформульовані лише близько 100 років тому. Формування в студентів спеціальних знань щодо проведення аналізу соціальних та економічних явищ і процесів, умов їх розвитку та функціонування, знаходження прогнозних оцінок розвитку та вироблення на їх основі науково-обґрунтованих рекомендацій щодо прийняття управлінських рішень є можливим за умови вивчення основних розділів економетрики.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу - формування системи теоретичних знань та практичних навичок з теорії та методології економічного аналізу, методики й організації аналізу основних аспектів діяльності підприємства, окремих економічних явищ і процесів, а також набуття практичних навичок щодо використання здобутих знань на практиці.</p> <p>Мета реалізується через цілі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. оволодіти фундаментальними поняттями економічного аналізу необхідними для аналітичного дослідження діяльності підприємств, окремих її аспектів, явищ і процесів; 2. вміти застосовувати теоретичні знання для розробки та прийняття оптимальних управлінських рішень; 3. засвоїти методичку економічного аналізу, основні його методичні прийоми та способи, зокрема методи первинної обробки даних, факторного аналізу, економіко-математичні, евристичні та експертні методи, а також набуття практичних навичок щодо їх використання на практиці; 4. вміти проводити аналіз виконання плану показників діяльності підприємства: обсягу виробництва, збуту продукції, використання трудових ресурсів, продуктивності праці, коштів на оплату праці, собівартості продукції, прибутку, рентабельності; 5. оцінювати вплив факторів на виконання планів основних показників; 6. оцінювати резерви підвищення ефективності роботи підприємства. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Результати навчання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади). 8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач. 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності. 	

17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

Компетентності:

ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу - 180 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
практичні	30
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний
4	051 Економіка	другий	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Сутність економічного аналізу і його роль в системі управління виробництвом.</p> <p>Економічний аналіз як важлива функція управління. Предмет, завдання та об'єкти економічного аналізу. Аналітичний процес і його складові. Метод і методика економічного аналізу. Методика виявлення та обґрунтування резервів. Узагальнення та оформлення результатів аналізу.</p>	Лекція, практичне заняття	[1-14]	Опрацювати лекційний матеріал, Підготуватися до практичного заняття, тести	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 2. Основні прийоми економічного аналізу.</p> <p>Приєм порівняння і його застосування в аналізі. Балансовий і сальдовий прийоми. Елімінування як прийом розрахунку впливу факторів. Приєм відносних та середніх величин, динамічних рядів, статис-</p>	Лекція, практичне заняття	[1-7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, розрахункова робота,	10 балів	До наступного заняття за розкладом

тичних таблиць. Прийом аналітичних групувань та графічні прийоми. Економіко-математичні методи.			тести		
Тема 3. Інформаційне забезпечення економічного аналізу. Інформаційна база економічного аналізу. Фінансова звітність як основна складова інформаційного забезпечення економічного аналізу.	Лекція, практичне заняття	[3-5, 11-13]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, тести	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Аналіз виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг) підприємства. Завдання аналізу виробництва та реалізації продукції. Джерела інформації. Аналіз динаміки виробництва та реалізації продукції. Аналіз впливу факторів на зміну обсягів реалізованої продукції. Аналіз якості та конкурентоспроможності продукції.	Лекція, практичне заняття	[5, 11,12]	Опрацювати лекційний матеріал, Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів і фонду оплати праці. Завдання та джерела економічного аналізу. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. Аналіз використання робочого часу. Аналіз продуктивності праці. Виявлення резервів підвищення продуктивності праці.	Лекція, практичне заняття	[5-7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, тести, розрахункова робота	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Аналіз основних засобів. Завдання та інформаційна база економічного аналізу. Аналіз наявності та структури основних засобів аналіз руху та технічного стану основних засобів. Аналіз ефективності використання	Лекція, практичне заняття	[1,3,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, інд. творчі завдання,	10 балів	До наступного заняття за розкладом

основних засобів.			розрахункова робота, тести		
<p>Тема 7. Аналіз наявності та використання матеріальних ресурсів.</p> <p>Мета, завдання та інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами та оцінка ефективності їх використання. Аналіз впливу факторів предметів праці на зміну обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства.</p>	Лекція, практичне заняття	[1-5, 11-13]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, тести	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 8. Аналіз операційних витрат.</p> <p>Економічна сутність класифікації витрат підприємства. Мета, завдання та інформаційне забезпечення аналізу витрат. Аналіз узагальнюючих показників операційних витрат. Аналіз прямих матеріальних витрат. Аналіз прямих витрат на оплату праці. Аналіз непрямих витрат. Аналіз фонду оплати праці.</p>	Лекція, практичне заняття	[1-4, 11-13]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, тести	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 9. Аналіз фінансових результатів підприємства.</p> <p>Економічна природа прибутку і його роль в умовах ринкової економіки. Завдання та інформаційна база економічного аналізу. Аналіз фінансових результатів від основної операційної діяльності. Аналіз кількісного рівня дослідження фінансових результатів. Аналіз функціонального зв'язку між витратами, обсягом продажу і прибутком. Аналіз рівня рентабельності підприємства. Аналіз використання чистого прибутку підприємства.</p>	Лекція, практичне заняття	[10-12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, тести, розрахункова робота	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 10. Аналіз фінансо-	Лекція,	[10-12]	Опрацюва	5 балів	До

<p>вого стану підприємства. Економічна характеристика активів. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу активів підприємства. Загальна оцінка активів підприємства. Аналіз основного капіталу. Аналіз оборотного капіталу. Аналіз запасів. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства. Аналіз грошових активів. Аналіз джерел фінансування підприємства. Економічна характеристика пасиву балансу. Завдання аналізу та джерела інформації. Загальна оцінка джерел фінансування підприємства. Аналіз власного капіталу. Аналіз позиченого капіталу. Аналіз кредиторської заборгованості.</p> <p>Методика аналізу ліквідності й платоспроможності підприємства. Система показників фінансової стійкості та методика їх аналізу. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства. Оцінка показників ділової та ринкової активності. Методика аналізу ефективності використання оборотних коштів підприємства.</p>	<p>практичне заняття</p>		<p>ти лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, тести</p>		<p>наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 11. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства. Поняття і форми інвестиційної діяльності підприємства. Завдання економічного аналізу. Аналіз формування коштів для фінансування інвестиційної діяльності. Обґрунтування і методи оцінки економічної ефективності реальних інвестицій. Аналіз фінансових інвестицій. Основні</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[2-6]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, тести, розрахункова робота, контрольна робота</p>	<p>30 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

ринкові характеристики об'єктів фінансового інвестування. Оцінка вартості та дохідності боргових фінансових інструментів. Аналіз та оцінка акцій.					
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p style="text-align: center;">Залік оцінюється за двобальною шкалою – «зараховано» або «не зараховано». Оцінку «зараховано» студент отримує лише тоді, коли отримано від 50 до 100 балів.</p> <p>“відмінно” (90-100 балів) – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” (70-89 балів) – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“задовільно” (50-69 балів) – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” (0-49 балів) – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>				
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.				
Семінарські заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни				
Критерії оцінювання СРС	<p>За виконання кожної розрахункової роботи студент отримує дві оцінки – одну за написання роботи і одну за захист. Оцінювання проводиться за національною шкалою.</p> <p>В процесі оцінювання рівня написання розрахункової роботи звертається увага на своєчасність застосування відповідного інструментарію для вирішення задач розрахункової роботи, правильність графічної інтерпретації результатів побудови відповідних моделей, правильність розрахунків, грамотність та повноту формулювання проміжних та остаточних висновків до розрахункової роботи.</p>				

	В процесі оцінювання захисту розрахункової роботи звертається увага на рівень володіння теоретичним матеріалом, необхідним для виконання розрахункової роботи, орієнтування студента в основних етапах виконання завдань, вміння формулювати висновки до роботи.
Умови допуску до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за поточне тестування (30 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (10 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (40 балів).
7. Політика курсу	
<ul style="list-style-type: none"> - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових робіт, проходження тестування в дистанційній формі навчання; - опрацювання і підготовка до дискусій з приводу матеріалу, викладеного в хрестоматіях для самостійної роботи; - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації». <p>Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).</p> <p>Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні незадовільні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Акімова О. В. Економічний аналіз : посібник. / О.В. Акімова. – Краматорськ : ДДМА, 2016. – 83 с. 2. Волкова Н.А. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / Н.А.Волкова, Н.Е.Подвальна – Одеса, ОДЕУ, ротапринт, 2013.– 267 с. 3. Економічний аналіз: навч. посіб. / В.М. Серединська, О.М.Загородна, Р.В.Федорович. – Тернопіль: Видавництво Астон. –2010. – 624 с. 4. Економічний аналіз: навч. посіб. / Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. За ред. Волкової Н.А. – Одеса: ОНЕУ, Ротапринт. – 2015. – 310 с. 5. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник / Є.В. Мних. – К.: Знання, 2011. – 630 с. 6. Мошенський С.З. Економічний аналіз: підручник/ С.З.Мошенський, О.В.Олійник. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Житомир:Рута. – 2007. – 704 с. 7. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / Бойко Л.О., Волчек Р.М., Гайдаєнко О.М., Нападовська І.В., Подвальна Н.Е., Шевчук Н.С. / за ред. Н.А. Волкової. – Одеса, ОДЕУ,Ротапринт, 2011.– 348 с. 8. Прокопенко І.Ф. Методика і методологія економічного аналізу: навч. посіб. / І.Ф. Прокопенко, В.І. Ганін. – К. : ПУЛ, 2008. – 430 с. 9. Черниш С.С. Економічний аналіз: навч. посіб. / С.С. Черниш. – 3-є вид. – К.: ЦУЛ, 2010. – 256 с. 10. Мних Є.В. Фінансовий аналіз: підручник / Є. В. Мних, Н.С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. – 536 с. 11. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: навч. посіб. / Костенко Т. Д. та ін. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 400 с. 	

12. Ніколаєва С. П. Сутність, прийоми та методи аналізу фінансового стану підприємств / С. П. Ніколаєва // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2011. - Вип. 20(1). - С. 317-324.

13. Піскунова Н. В. Аналіз витрат виробництва як важлива ланка ефективного управління промислового підприємства / Н. В. Піскунова, М. Г. Федорець, К. С. Піскунова // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2013. – Том 13. – С. 357- 364.

14. Семеняка Т. В. Удосконалення системи показників оцінки ритмічності виробництва готової продукції / Т.В. Семеняка // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо- поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 3.

15. Юрчишена Л. В. Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємстві / Л. В. Юрчишена, С. М. Волинець. // Ефективна економіка. – 2011. – № 8.

Викладач

Пілько А.Д.